

VRAGEN EN KORTE MEDEDEELINGEN.

Het Soldatenwiel voorloopig behouden. Met groote voldoening kunnen wij mededeelen, dat op verzoek van de Vereeniging tot Behoud van Natuurmonumenten het Soldatenwiel bij Lith niet, zooals aanvankelijk mogelijk scheen, zal dienen voor grondberging voor de Maaswerken. Een tweetal bestuursleden van Natuurmonumenten hebben met den hoofdingenieur het heele Maasvak bekeken van Alem tot boven Megen en daarbij veel geleerd. Er waren al heel wat wielen gesneuveld en dank zij de zeer welwillende medewerking van den hoofdingenieur kon nu een redelijk verzoek gericht worden tot het Departement van Waterstaat en dat is nu even redelijk ingewilligd.

Het Soldatenwiel is eigenlijk een dubbel wiel: een groote langwerpige plas in open land en een ronde vijver omgeven door geboomte. Het zal u misschien interesseeren, dat het ook letterkundige vermaardheid heeft, want het is het wiel uit „Dorp aan de Rivier”. Toen wij het bezochten, was er ook een romanfiguur bezig, om naar snoek te visschen.

Het heele geval is zeer verheugend en leert ons opnieuw, dat bij tijdige inlichting en tijdig overleg nog veel natuurschoon behouden kan worden en wel in zeer aangename samenwerking.

JAC. P. THIJSSSE.

De Trek der Lepelaars. In het Orgaan der Club van Nederlandsche Vogelkundigen geeft de heer M. J. Tekke een rapport over de resultaten, bereikt met het ringen van lepelaars. Uit zijn kaart blijkt duidelijk, dat onze lepelaars trekken langs de Atlantische kust en, voor zoover thans bekend, tot op de Canarische Eilanden en de Azoren. Reeds in Portugal schijnen ze al te overwinteren en zoo zij dat niet doen langs de Golf van Biscaye dan „treuzelen” ze daar toch, want ze zijn er geconstateerd tot in November.

JAC. P. TH.

Albinisme. Ten vervolge op mijn mededeeling van ruim 10 jaar geleden (D. L. N. Dec. '24), diene, dat thans in deze gemeente zich wederom een merel vertoont met spierwitten kop en hals. Ik acht het niet uitgesloten, dat het hier een nakomeling van den toentertijd door mij gesignaleerden vogel betreft.

Met een albino-vorm mol werd dezer dagen het Nat. Hist. Museum te Kortzenhoef verrijkt.

De ijsvogel nam ik dezen winter in de Bilt en Zeist weer geregeld waar.

Zeist, 14 Febr. '35.

G. J. UITMAN.

Het horloge als kompas. De meesten Uwer zullen bekend zijn met de methode om met een horloge de windstreken in een terrein vast te leggen.

Deze berust op het feit, dat de zon in 24 uur rondloopt (langs de ecliptica), de kleine wijzer van het horloge echter in 12 uur. In de ochtend nu b.v. nadert de kleine wijzer twee maal zo snel de 12 uurstand als de zon. Brengen we de kleine wijzer nu in de richting van de zon, dan moeten we de hoek tot 12 uur in tweeën delen, om te weten, welke hoek de zon zal doorlopen om de twaalf uur stand in te nemen, d.w.z. in het Zuiden zal staan. Na twaalf uur geldt natuurlijk hetzelfde alleen omgekeerd.

In de praktijk dus: De kleine wijzer naar de zon richten. Het Zuiden ligt dan halverwege tussen deze wijzer en de twaalf. Bij „zomertijd” is de zon pas om 1 uur in het Zuiden en moeten we dus de hoek tot daaraantoe halveren.

Afgelopen zomer hebben we deze methode gebruikt en het Zuiden, dat b.v. om 9 uur 's morgens werd bepaald door een streep in de grond vastgelegd. Werde ter controle in de middag nog eens het Zuiden bepaald dan bleek het, dat deze bepaling een belangrijk verschil met 's ochtends opleverde, en wel steeds zo, dat de waarneming tot 20° in positieve zin van de ochtendbepaling afweek. Ook bij de meest nauwkeurige bepaling bleef het zo.

Het bleek nu, dat deze fout inderdaad een gevolg is van de methode, zoals die in het algemeen wordt toegepast. De kwestie is n.l., dat we het horloge horizontaal houden en als plaats van de zon aannemen de projectie van de werkelijke plaats op de horizon. Door de scheve stand van

de ecliptica t.o.v. de horizon krijgen we echter, dat de projectie van de zon zich niet eenparig langs de horizon beweegt. De „uurstukken” vlak na zonsopgang, en vlak voor zonsondergang zijn korter dan die omstreeks twaalf (één) uur. Meten we dus 's morgens het Zuiden dan richten we de kleine wijzer op een punt dat in verhouding te veel naar het Oosten ligt, en het gemeten Zuiden valt ook ten Oosten van het werkelijke uit, en 's middags geldt hetzelfde in Westelijke richting. Houden we echter het horloge in het vlak van de zonnebaan, en richten de kleine wijzer dan op de zon, dan kunnen we het Zuiden, dat we zo op de zonnebaan bepalen, ongestraft projecteren, aangezien daar de ecliptica en de horizon evenwijdig lopen.

Wil men voor biologische veldwaarnemingen of voor andere redenen de windstreken nauwkeurig bepalen, dan verdient het aanbeveling op de aangegeven manier tewerk te gaan.

Leiden.

D. J. KUENEN.

Voordrachtenserie: „Nederlandsche landschappen”. Op initiatief van Prof. Dr. Theo J. Stomps zullen in de maanden Maart en Mei op een aantal Zaterdagavonden in de Groote zaal van den Hortus Botanicus te Amsterdam een tiental voordrachten worden gehouden, welke een inleiding vormen tot de studie van het Nederlandsche landschap, plantengeografisch beschouwd.

Achtereenvolgens zullen spreken: Prof. Dr. Theo J. Stomps over het Krijtland en de heidevelden; Prof. Dr. Th. Weevers over de bosschen van de Geldersche vallei; Mr. F. Florsclüz over de samenstelling van de venen van Oost-Nederland; Dr. J. W. van Dieren over de ontwikkelingsgeschiedenis van de Nederlandsche duinen; Dr. D. M. de Vries over schorren en slikken in het Noorden des lands; Ir. W. Feekes over de natuurlijke vegetatie van de Wieringermeer; Dr. B. Polak over het Hollandsche veen; Dr. A. Scheygrond over landschap en vegetatie van de Krimpenerwaard, en tenslotte Drs. J. Heimans over rivieren, plassen en meren in Nederland.

Voor studenten en leeraren M.O. is de toegang vrij. Verdere belangstellenden kunnen kaarten krijgen voor den geheelen cursus voor f 3.—. Volledige programma's en toegangsbewijzen zijn te bekomen bij Dr. J. W. van Dieren, Nassaulaan 8d, Bilthoven. postrekening 156454.

Verdronken insecten. Verleden zomer kwam ik 's avonds thuis in het gelukkig (?) bezit van 7 vlooien, na deze gevangen te hebben, gaf ik ze zwemles in een glas water; dat konden ze goed, maar om hun marteling niet te verlengen, duwde ik ze naar beneden, waar ze op den bodem van het glas bleven liggen. Door omstandigheden zag ik er verder 's avonds niet naar om en vond ze 's morgens dus nog in dezelfde ligging. Bij het weggooien van het water echter kwam er tot mijn niet geringe verbazing leven in dat stelletje en voor dat ik ze op een andere manier gedood had, was er zelfs een zooveel bijgekomen, dat hij den dood ontsprong. En ze hadden toen toch minstens 8 uur onder water gelegen.

Is het bekend, dat die beesten het zoo lang onder water kunnen uithouden?

Rotterdam 25 Jan. '35.

E. M. OOMS.

Ja, sommige soorten van insecten kunnen onderdompeling in water uren lang verdragen, het water kan niet in de luchtbuizen doordringen en de dieren kunnen met hun kleinen luchtvoorraad blijkbaar nog lang toe. Het lijkt een beetje paradoxaal, dat waterinsecten over het algemeen onderdompeling het slechtst kunnen verdragen. Menig jeugdig aquariumliefhebber kwam na een verzameltocht thuis met *verdronken* watertorren.

T.

De Verkade albums: Mijn Aquarium, Zeewateraquarium en Terrarium, Cactussen en Vetplanten, geheel compleet en in goede staat.

Adres: W. VOORBEIJTEL CANNENBURG, Heerenstraat 12, Wageningen.

AANGEBODEN :

22 orig. bloemen- en plantenfoto's (bloemenstudies van Prof. Uhlenhut, formaat $19\frac{1}{2} \times 29\frac{1}{2}$ cm) z f 5.—. Texel, Bloemen in Onze Tuin, Zeewateraq. en Terrarium z f 2.— per stuk, f 5.— samen. Jrg. Levende Natuur in afleveringen: 28, 29, 32, 34 z f 2.30 per jrg. of samen voor f 8.—. Toezending franco.

Adres: A. H. MEIJER CLUWEN, Willemstraat 21, Dordrecht.

De Verkade-albums, alle gevuld, „De bloemen en haar vrienden”, „Mijn aquarium”, „Paddestoelen”, „Kamerplanten”, f 2.50 per stuk.

„De Levende Natuur”, afl. 1, 2, 3, 5, 6, 7 29e jaargang; afl. 11 en 12 30e jaargang; afl. 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12 31e jaargang. f 0.25 per stuk.